

A színek hatása az árnyékolástechnikában

Incze Péter

Harmónia

Életöröm

Vitalitás

Belső nyugalom

A színek és hatásaik elemzője, valamint az egyik első színelmélet megteremtője az a Johann Wolfgang Goethe volt, aki sokkal inkább irodalmi műveivel, mint természettudományos munkásságával vált ismertté. Optikával és színtannal kapcsolatos munkáiban így ír a színek érzelmi és hangulati hatásairól: „A pozitív oldalon lévő színek a sárga, a vörössárga (narancs) és a sárgászöld (mínium, cinóber). Serénnyé, élénkké és küzdővé hangolnak. A negatív oldalon lévő színek a kék, a piroskék és a kékespiros. Nyugtalan, szelíd és epekedő érzületeket ébresztenek.”

SZÍNDINAMIKA A LAKBERENDEZÉSBEN

A színdinamika az 1960-as években vált igazán népszerűvé az ergonómia és a munkapszichológia területén. A színek hatása és tudatos felhasználása hamarosan fontos tényezővé vált az építészetben és a lakberendezésben is. A színek befolyásolják hangulatunkat, segítenek a kikapcsolódásban, vagy éppen a koncentrációt erősítik, sőt biztonságérzetünket is fokozzák. A színdinamikát az árnyékolástechnika is felhasználja munkakörnyezetek és otthonok árnyékolástechnikai eszközeinek tervezésénél, összeállításánál.

BELSŐ ÁRNYÉKOLÓK

A belső árnyékolók színei a lakás hangulatát alakítják, változtatják. A különféle színvilágú, mintázatú és anyagú textíliákon átszűrődő fény szinte minden napszakban más hangulatot varázsol a belső terekbe. A lakberendezők gyakran használnak belső árnyékolókat, amelyek nemcsak védenek a betekintéstől és a nap káros sugaraitól, de fontos szerepük van a belső terek egységes színvilágának kialakításánál is.

KÜLSŐ ÁRNYÉKOLÓK

A külső árnyékolástechnikai eszközök esetében is igen fontos szempont a megfelelő színek kiválasztása. A redőnyök és napellenzők színeinek egysége, harmóniája, a ház vagy a környezet színvilágával való összhangja gondos tervezést kíván. A redőnyök „öltöztetik” az épületeket, a redőnytökök és a lamellák színeinek eltérése vagy összhangja alakíthatja a ház képét, külső arculatát. A gyakran hatalmas textílfelületű napellenzők esetében talán még fontosabb a színek egysége és összetétele. A napellenző textília nemcsak a legfontosabb és legszembeötlőbb része az árnyékolónak, de számos fontos funkciót is ellát. A színes textíliák kellemes,

hangulatos környezetet teremtenek a teraszokon, a ponyva szabályozza a fényt, véd, árnyékol, dekorál, színével alakítja közérzetünket. A napellenző ponyva tehát nemcsak fontos és hasznos része egy árnyékolástechnikai eszköznek, de hangulati elem is, amely befolyásolja kedélyállapotunkat, miközben a fényt megsűrve környezetünknek sajátos atmoszférát teremt. A hatás minden esetben a textília színétől, mintázatától és fényáteresztő képességétől függ. A megfelelő anyag kiválasztásánál érdemes megnézni a színmintát a napfény felé tartva, így annak színei láthatóak az átszűrődő nap fényében is.

A TEXTILEK SZÍNDINAMIKAI CSOPORTOSÍTÁSA

Egy osztrák árnyékolástechnikai cég textíliáit a színpszichológia egyik szaktekinetelye, Dr. Leonhard Oberascher segítségével határuk szerint négy fő csoportba sorolta és meghatározta tulajdonságaikat. Ezek a csoportok a pihenés és nyugalom érzéseitől az aktív, intenzív életstílusig igyekeznek segítséget nyújtani a természetünknek, hangulatunknak és a környezet színeinek megfelelő színösszetétel kiválasztásában.

- A harmónia kiegyensúlyozott szín- és mintakombinációkat kínál, visszafogott színei a relaxációt és a pihenést segítik.
- Az életöröm csoport sugárzó színei fiatalos lendületet, élénkséget és dinamizmust árasztanak.
- A vitalitás intenzív színek kontrasztjai a kreativitást és az egészséges életvitelt sugallják.
- A belső nyugalom elnevezésű színösszetételek a természetközeli színárnyalatok harmóniáját, a könnyed pasztellszíneket fogják csoportba.

ÁRNYÉKOLÓVAL A BŐRBETEGSÉGEK ELLEN

Az árnyékolástechnikai eszközök ma már nem csupán kényelmünket szolgálják, de fontos szerepük van az egészség megőrzésében is. Napjainkban az életet adó és vitaminokat biztosító nap-sugarak egyúttal fenyegető veszély forrásává váltak. A WHO felmérése szerint a káros UV-sugárzás hatására megháromszorozódott a különféle bőrbetegségekben, köztük a bőrrákban szenvedők száma. Sőt a káros sugárzás ellen a nem megfelelően megválasztott napellenző anyaga sem jelent teljes védelmet.

Egyes cégek napellenző ponyváikat címkéssel látják el, hogy segítséget nyújtsanak az egyes bőrtípusoknak megfelelő legnagyobb védelmet nyújtó textília kiválasztásában. A ponyvatáblázatokban mindenki megvizsgálhatja, hogy a különböző besorolású napellenzőanyagok milyen védelmet jelentenek saját bőrtípusának.

Az 40, 60, illetve 80-as számokkal történő jelölések a textíliák UV-sugárzás elleni védelmét jelölik. Ezek alapján például a legkisebb UV-védelmet nyújtó napellenzők alatt maximum 3 órát javasolt a legérzékenyebbeknek eltölteni (fehér, szeplős bőr, szőke vagy vörös haj, kék vagy zöld szem). Ezzel szemben a helyesen megválasztott napellenző alatt nemcsak a délelőttöt, de akár az egész délutánt is biztonságban élvezhetjük.